

Dekleta se smejejo. »Zelenec je prišel. Niti pijan ni, dasi se že nagiba ura v dvanajsto.«

»Prav! Dve leti blodim že po ulicah tega mesta in sem še vedno tujec med vami. Hip prejšnjega življenja mi je bil več kot vsa doživetja dveh let. Če je bilo prejšnje videnje lažnivo, bom spoznal in stopil potem radostno pijan z razbito dušo v vašo družbo, sebi in vam na srce.

Zila se ozira v me. Zalesketale so ji zenice. Gleda, gleda in zapira nazaj oči. Z roko sem podprl čelo. Slika, pokopana že davno v spominu, se budi zopet strašna in lepa. Duša je razprostrla dlani in mi jo stavi živo, novorojeno pred pogled.

Otrok ležim doma v sobi, ki gleda iz hiše čez polje proti goram. Bolečina mi stiska srce, grlo in vzkliki strahu se gubijo med stene. Opoldne je stopila majhna sestra k meni: »Mati joka. Nocoj, še nocoj boš umrl, so rekli ljudje.«

Oziram se skozi okno v noč. Sto in sto sence kroži kot jata vran nad poljem. Polje, solnčno polje, nikdar več. Gore, sinje gore, nikdar več... Strmim v sence in kličem v vročičnem strahu. Polje, širno polje je z meglenimi temami pokrito in gore tonejo v noč. Lahno, polagoma begajo sence čez njive proti oknu. Mračna, prosojna telesca udarjajo v steklo. »In ko se steklo ubije, ti stisnemo vrat, da ne boš zadihal niti enkrat več.« Sluzaste rokice frfotajo z razprostrtimi prsti v vetru in so kot peruti metuljev mračnjakov. Krčim ude k trupu, ustnice se mi krčevito pačijo, veke se stiskajo v čelo, v možgane. Telo je višnjevkast kot smrt. Obrazi se maličijo v sluzaste kepe in strahotno blaznijo v me... Mati, grlo, mati, srce, mati, polje, gore...

Mati joka: »Umrl je...« Čutim njen dih nad očmi. »Mati, mati!« Ustnice so mrtve. Duša kliče neslišno. »Mati, mati!« Na čelu mi leži roka... Na čelu mi ležijo ustnice. Mati me ljubi na čelo, v dušo...

Izza gora plava mesec kot srpast zlat čolniček v morje neba, jadra nad polje. Sence strahov kopnijo v nič.

V čolničku sedi zala gospa. Luč njenih oči ubija strahove nad poljem. Zlato luč trosi na zemljo zala gospa, mati v zlatem čolničku... Zlato polje, zlate gore...

Gledam Zilo. Oči je odprla in gleda mene. Duša prelepa, ali se je iz tebe vnovič rodilo videnje? Visoko na odru sedi s svojimi. Belo

H. G. PRUSHECK: KOMPOZICIJA (1928)

so oblečene, harfe jim ležijo v naročju in strune se dotikajo src. V miru sede, kot da so iz živega marmorja klesani kipi. Nihče izmed gledalcev jih ne razume. In one so tujke v tem prostoru.

* * *

»Proklete ženske, igrajte,« kriči pijani častnik. Njih mišice so kot okamenele in ne zganejo se na klic. Orjaško telo oficirja se stresa v krohotu. Z roko udarja ob mizo. Studente kliče in jim naliva vina. Studentje vriskajo in se vrte v krogu krog njega. Iz vaz so pobrali zelenje. V venec ga pletejo. Z rajajočim vriskom polagajo pijancu venec na glavo. »Živel Bacchus naš! Živel vojščak, vitez ljubezni!« V široko zadovoljstvo se mu širi obraz. Govoril bi rad. Iz ust se mu vali le hripavo jecljanje. Vedno hitrejši je ples studentov krog mize. Živel Bacchus, živel ti, klada pijana, duša naša, solnce naše! Častnik krili čez mizo. »Proklete ženske, nisem plačal, a?« Glava mu klone na mizo. Lasje se močijo v vino. Usta srkajo v razlito lužo. »Proklete ženske!« Puh prši vino po mizi. Častnik hrope v pijani polzavesti. Na mežikajoče veke sije rumena luč. Pojoč odhajajo studentje na svoje prostore. »Zagrabi svojo Venus, Bacchus naš!«

Edini sem, ki čutim nemo govorico, ki sije Zili iz oči.